

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele netratate se cerușă. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Crisa.

Sibiu, 21 August n.

Stăm și astăzi tot unde am stat înainte cu două săptămâni. Ne aflăm în plină crasă, care bine ar fi dacă ar rămâne numai crasă ministerială, așa cum există ea astăzi, și nu s'ar preface, — ceea-ce e foarte de temut, — în crasă generală, estinsă asupra întregii monarhii.

Și cine știe câtă vreme va trebui să mai continuăm cu informațiunile cari au loc la rubrica crisei, pentru-că prospecte sigure pentru grabnica ei rezolvare nu sunt, ci chiar din contră, toate semnele arată, că rezolvarea va întârzia mult, poate câteva săptămâni, dată fiind greutatea aflării unei soluțiuni potrivite și mulțumitoare, și pentru unii și pentru alții.

Pentru astăzi putem da următoarele informațiuni, cu privire la crasă:

După-ce Monarchul a cerut sfatul tuturor consilierilor sei din Viena, a venit Mercuri seara la Budapesta, unde astăzi, Vineri, va începe să asculte părerile bărbatilor de stat magiari, chemați în audiență din partea M. Sale.

Au primit invitare, pentru a 'și spune vederile asupra situațiunii, contele Csáky, president în casa de sus, și contele Apponyi, presidentul camerei; apoi fostii miniștri presidenti: contele Szapáry, Wekerle, baron Bánffy și Széll Kálmán; în urmă: contele Andrássy Gyula, Hieronymi Károly, Hodossy Imre, contele Károlyi Sándor, contele Tisza István și contele Zichy János.

E viu comentată în cercurile politice magiare invitarea acestuia din urmă, ca să dea sfaturi Corónei, dată fiind împrejurarea, că e șeful unui partid opozițional, șeful partidului poporal. Și se dă cu socotă, că invitarea s'a făcut la espressa dorință a moștenitorului de tron, Francisc Ferdinand, care ține foarte mult la contele Zichy János, și poate-că și la — partidul poporal.

De sine înțeles, că Maiestatea Sa, după-ce va asculta toate părerile celor chemați să 'i dea sfaturi cu privire la

rezolvarea crisei, se va mai gândi și apoi se va decide pentru una ori alta dintre căile indicate pentru scoterea țării (și a monarhiei) din încurcătură, și amăsura acestei determinări își va alege și persoana pe care o va încredința cu formarea noului cabinet.

Ori-ce combinațiune făcută pe tema această e deci prematură, pentru-că Monarchul încă nu știe, și nu poate ști, care dintre bărbatii magiari de stat îi va da sfatul cel mai bun, și 'i va arăta calea cea mai ușoară, pentru a duce lucrurile la bun sfârșit.

Tot așa simple combinațiuni rămân și știrile date din partea gazetelor magiare, că Coróna e decisă deja să facă unele concesii Magiarilor, și să împlinescă unele din dorințele și aspirațiunile lor naționale, pentru-că după-cum se asigură din cercuri bine informate de la Viena, nici în privința acestei Maiestatea Sa nu a luat încă nici o hotărâre.

Un lucru e cert însă: nici unul dintre cei chemați să dea Maiestății Sale sfaturi și să 'i facă propuneri cu privire la rezolvarea crisei, nu va abandona de tot aspirațiunile naționale ale Magiarilor, ci toți vor propune Corónei împlinirea lor, fie și numai în parte, și fie și numai într'un viitoriu mai îndepărtat. Pentru-că astăzi toți cântă pe córdă kossuthistilor în chestia militară, — guvernamentali și opoziționali, — și toți cred, că Coróna e silită să facă concesionile cerute.

Și tocmai acesta e momentul suspect în politica magiară, purtată față de Viena. Ziariul „Alkotmány” ne împărtășește o reminiscență de pe vremea luptelor în contra legilor eclesiastice, foarte caracteristică pentru unii dintre aceia cari s'au bucurat de nemărginită încredere a Corónei. Pe vremea aceea adică bărbatii magiari de stat îi spuneau Monarchului următoarele: „Maiestate! Noi știm, că Maiestatea Voastră nu doriți legile eclesiastice. Dar' le dorește partidul liberal, le dorește națiunea, și dacă Maiestatea Voastră le acceptați și împliniți dorința partidului liberal, partidul în schimb se va pleca

voinței Maiestății Voastre necondiționat în chestiile militare”.

Ei bine, aceiași oameni din partidul liberal, cari vorbiau atunci astfel M. Sale, îi vor spune acum că rezolvarea crisei nu se poate face de cât numai pe calea concesionilor.

Frumosă consecuență politică și frumosă purtare față de Corónă!

Incheiem pentru astăzi informațiunile în chestia crisei cu o știre de noi necontrolată, dar' dată din părți magiare ca autentică. Se spune, că cu ocaziunea ultimei audiențe pe care a avut-o la palat fostul ministru-president Wekerle, M. Sa i-ar fi comunicat, că nu poate face Magiarilor concesionile cerute, pentru-că atunci s'ar revolta celelalte naționalități din Ungaria; la ce Wekerle ar fi reflectat, că partidul liberal e gata să mulțamească naționalitățile pe altă cale.

Credem, că M. Sa, auzind aceste vorbe, se va fi gândit la vorbele de pe vremea legilor eclesiastice, auzite tot de la Wekerle, că partidul liberal din Ungaria „se va pleca necondiționat în fața voinței M. Sale în chestiile militare”, — și vedând cum de fapt se plecă, își va fi închipuit, că tot așa va mulțami partidul liberal și naționalitățile, la cari M. Sa se gândește cu atâta iubire părintească.

Politică tradițională.

II.

Românii ardeleni au intrat de fapt în dieta de încoronare, — căci așa se numia dieta din Pesta, deschisă la finea anului 1865.

Au ascultat deci de glasul lui Șaguna, care prin colónele ziariului nostru (numărul 50 din anul 1867) le spunea următoarele: „Pretindem de la conducătorii nostri naționali, ca ei să nu părăsescă terenul activității. Schimbarea regimului din luna lui Septembrie 1865 numai așa poate fi mai puțin păgubitoare pentru cauza noastră națională... pentru-că... „nefiind noi la

consultări, vom păți-o după proverbul românesc: cine împarte parte 'și face, și noi nefiind la împărțelă, nici că vom pute să ne facem parte”.

Ne-am fost pus deci pe terenul activității, cu scopul de a ne apăra drepturile în parlamentul țării.

Aveam în dietă pe Elie Măcelariu, pe Ioan cav. de Pușcariu, pe Dr. Avram Tincu, Pop-Grideanu, Balomiri și alții.

Minuni, firește, că n'au putut face nici ei în dieta din Pesta; dai' nici n'a așteptat nimeni minuni de la ei. Tot ce cu dreptul s'a putut aștepta de la ei a fost, să 'și ridice cuvântul totdeauna când în dietă va fi vorba de Românii din Ardél, și datorința această și-au împlinit-o deputații români ai Ardélului, aflători în dieta de încoronare, cu conștiință și cu demnitate.

Au protestat în contra actelor asupritore pentru aceia pe cari ei îi reprezentau în parlamentul țării, au mers solidari cu deputații români din Ungaria și Banat în toate chestiile de interes general pentru națiunea română, au făcut interpelațiuni și diferite proiecte de rezoluțiuni, — tot atâtea lucruri, cari mulțamiau chiar și pe cei mai convingși pasivisti români din părțile ardeleni.

Cu un cuvânt, se pornise bine lucrul, pentru-că prinsese teren printră Românii ardeleni convingerea, că după-ce acțiunile politice trebuie să aibă un razim legal, și nu pot fi purtate de cât numai pe teren legal: e bine, ca terenul singur legal ce 'l avem, — în parlamentul țării, — să 'l ținem ocupat noi, și să nu lăsăm să fie ocupat de alții, cu alte vederi și alte dorințe, cu aspirațiuni contrare intereselor Românilor ardeleni.

Era deci inaugurată politica de activitate, propusă de Șaguna și propagată de ziarul nostru, politica pe care unii bărbatii de frunte ai nemului nostru, aflători în afară de parlament, abia acum, după inaugurare, au început să o combată, ea periculoasă intereselor mari naționale, făcând propagandă pentru politica de pasivitate,

FOIȘORĂ

Jurnalismul.

De Fr. Streissler.

Părerea cea mai răspândită este, că acei oameni, activității cărora avem să mulțamim presa noastră zilnică, n'au nevoie de o cultură deosebită și că sunt niște ființe cari și-au greșit cariera și nefiind folositori pentru altceva, atât lucru pot să facă: să servescă onorabilului burtă-verde la căleua de dimineață hrana spirituală zilnică.

Și nici nu poți zice că acel burtă-verde n'are dreptate când judecă așa. Oameni cari nu și-au recunoscut în tinerețe vocațiunea de jurnalist și au fost trimiși de părinți la o altă carieră, în cele din urmă totuși recunosc că și-au greșit drumul și iau condeiul în mână. Ce e de vină foiletonistul, criticul, cel-ce scrie primele articole, redactorul, că părinții lui au decis să 'l facă comerciant, avocat sau teolog? Ce sunt de vină în general ziaristii, dacă pentru ei nu există un curs deosebit și că cei mai mulți sunt siliți, sau mai bine: au fost siliți să facă un stagiul intermediar de o altă carieră pentru a ajunge la jurnalism?

În timpul din urmă s'au cam schimbat, totuși, lucrurile. Jurnalismul este recunoscut de toți oamenii cuminți ca o carieră care reclamă calități spirituale deosebite și cunoștințe vaste. Bărbatii fruntași ai condeiului se ocupă cu chestiunea educației speciale a jurnal-stului.

Înainte de a stabili ce trebuie să învețe un jurnalist, este necesar însă să știm ce se cere de la dînsul.

Să luăm pe rând rolurile în presă și să începem cu redactorii.

M. Pollaczek definește redactorii astfel:

„Persoanele cari cercetază materialul scris, spre a judeca dacă e bun de tipărit și în cas când e bun, să 'l prelucre dându-i o formă definitivă, sub care apoi să apară în tipariu, — se numesc redactorii.”

Din definițiunea această și chiar din numere, că redactorul numai în a doua linie este chemat a scrie. În prima linie i-se cere să judece, să prelucre, să aranjeze, cu un cuvânt să redigeze.

Să 'și închipuie cineva pe redactorul unui organ de frunte, cum e d. es. „Kölnische Zeitung”, sau alt ziaru de talia acestuia, și va vedea îndată că de la un asemenea per-

sonaj se cere foarte mult în ce privește cultura generală. Științele de Stat, istoria, arta, literatura, în toate specialitățile redactorul trebuie să se înalțe mult peste nivelul mediocrității. Nici o universitate nu e în stare să 'i dea această totalitate a științei, ci el însuși trebuie să 'și aproprieze acest complex de cunoștințe. Cu asta n'am zis că studiile academice ar fi de prisos pentru un redactor; din contră. E vorba numai să fixăm îngâmtarea celor învățați, cari cred că oamenii cu studii academice sunt eo ipso și oameni înțelepți. Redactorul n'are răg zăbănelului de studiu, nici nu poate aștepta, ca poetul, „să 'l cârute masa pe frunte”. El trebuie să 'și acotă în fic-care zi ziarul, une-ori câte 2—3 ediții pe zi. Aci e vorba de a 'și aduce totă știința în luptă și a sta vecinic la punctul de observație: Qui vive? E vorba de a lua decisiuni grabnice și de a luera în consecință logică. Toate lucrările și creațiunile omenești, redactorul trebuie să le vadă într'o privire și să audă și să vadă în orice moment cum bate pulsul timpului, fără să mai consulte cărțile.

Din cele de mai sus se vede măsura de cunoștințe generale ce se cer de la un redactor. Pe lângă acestea se mai cer însă și cunoștințe speciale, mult mai mari de cât

ar crede un profan. Redactorul trebuie să simtă instinctiv până unde poate să meargă cu polemica fără să rischeze a fi dat în judecată pentru insultă. El de obicei n'are timp să consulte advocați. Nici dacă ar învăța paragraful pe de rost, nu ar face multă treabă; cel mai bun statutor este simțul de tact inherent vocațiunii.

Adesea împrejurările aduc cu sine, că spre a desvêli abuzurile publice, trebuie să trecă peste marg-nile prescise de lege. Redactorul trebuie să cunoască exact și drepturile autorului, ca la reproduceri să nu trecă peste marginile permise. Legea de presă îl urmărește pe redactor pas cu pas și îi pune multe curse. Afară de aceasta, redactorul trebuie să mai cunoască serviciul tehnic intern, să aibă tact deosebit pentru contactul cu colaboratorii și coredactorii, să aibă manuscrisele vecinic gata pentru culegători, să știe a face corecturi. Un redactor trebuie să mai știe a judeca și partea comercială a ziarului, cu inserțiile, reclamele, etc.

Să nu credă cineva că condițiunile de mai sus se cer numai de la un șef redactor al unei gazete mari. Ori-ce redactor care se respectă trebuie să stee la înălțimea această. Nici așa numiți redactori speciali de la

pentru rămânerea pe loc, până la redeschiderea dietei ardeleni, care, în cazul punerii Românilor din Ardeal în pasivitate, n'avea să întârzie mult, — după părerea lor.

S'a dat răspuns din partea ziariului nostru tuturor propagatorilor acestor idei, că nu sunt destul de serioși în aprecierea situației, pentru-că dacă ar avea destulă seriozitate nu ar judeca-o așa cum o judecă, cu uimitoare superficialitate.

În lupte continue cu pasivistii ne-au aflat apoi alegerile dietale de la anul 1869, în ajunul cărora a fost convocată conferința națională de la *Mercurea*.

Pasivistii ne făceau grave impunități, amenințau chiar, ear' pe *Șaguna* îl prezentau lumii ca vîndut Ungurilor, de la cari numai favoruri personale caută să câștige, ne mai bătându-și capul cu interesele mari ale națiunii române.

Nu numai ziarele române din patrie aduceau atacuri necurmite în contra lui *Șaguna* și în contra ziariului nostru, apărător al politicii de activitate, ci chiar și ziare din România, ca „*Romanul*” lui *Rosetti*, care primia de la noi veninoase corespondențe, scrise, după cum s'a dovedit în urmă, de — *George Barițiu*.

Propaganda cea mare, făcută în jurul pasivității politice a Românilor ardeleni, a dat apoi rîdele așteptate din partea pasivistilor. Conferința de la *Mercurea* a decretat pasivitatea, cu totalitatea voturilor, minus *cinci*.

Acești cinci, cari au rămas credincioși politicii de activitate a lui *Șaguna*, au fost următorii: Ioan cav. de *Pușcariu*, *Nicolae Cristea*, *Iosif Hossu*, *Iuliu Bardosy* și *S. Porușiu*.

Ziariul nostru, care prevedea de altcund că acesta are să fie rezultatul adunării naționale din *Mercurea*, a respectat într-o totă votul dat. S'a reținut deci de la aducerea vre-unei judecăți nefavorabile, de la condamnarea hotărîrii aduse, și s'a mărginit numai la o admoniție nouă, făcută la adresa acestora, cari însărcinați din partea conferinței de la *Mercurea*, primiseră, în calitate de comitet național, conducerea politică a Românilor ardeleni.

Li-a spus de nou ziariul nostru, în numărul 17 din anul 1869, se „*începe chestiunea în mod mai obiectiv, se examinează situațiunea din toate punctele de vedere și se nu se pună numai pe partea pură a sentimentelor, pentru-că în cazul din urmă putem fi ușor seduși, pe când în cazul prim învingerea, ce e drept, e mai grea, căci omul are a se lupta și cu sine, însă învingerea e mai probabilă*”.

Ziariul nostru a început deci a manifesta de aci încolo mai mult o atitudine de observație, până la alte zile mai bune pentru politica de activitate.

Virtuțile la copii.

De Ioan G. Neamțu.

Mulți și de multe-ori au zis și zic, că tinerețea este primăvara vieții. Eu îmi închipuiesc tinerețea în omenime, ceea-ce în lumea botanică se poate privi: mulțimea arbușorilor răspândiți pe lângă trunchiurile de arbori, vechi de sute de ani; acei arbușori, cari în delicatele lor ramuri și muguri își ascund acea putere, care l'a făcut pe puternicul trunchiu de alături să învingă în luptă cu intemperiiile vremii.

Tot ceea-ce este frumos și nobil se cuvine, sau mai bine zis, ar trebui să se potrivească tinereții. Cu toate acestea, câți nu sunt, cari nu prețuiesc cu adevărat valoarea acestor dar, așa numit al naturii? Și earăși, câți sunt, cari acaparați de o purtare neprețugetată, devin lățocuritorii tinereții?

Pentru-că tinerețea în adevăr să fie frumoasă, neapărat trebuie să fie înzestrată cu virtuți de seamă. Multe, foarte multe sunt virtuțile de seamă ce se cer tinerimii, a căror înșirare ar reclama și timp și loc însemnat. De data asta însă voiu arăta numai unele, dintră cari în primul loc — după mine — vine

Modestia.

Ea este una din acele virtuți, care e în stare să înfrumusețeze tinerețea. Foarte potrivit zice *Kazinczy*, că modestul „când laudă sau este laudat altul, se bucură, ear' dacă el este laudat, roșește”. În adevăr, dacă ne gândim, ori-care tinăr ar trebui să fie astfel. Aibă un tinăr mari și frumoase merite sau virtuți, el nici-odată nu trebuie să se laude cu ele.

În ziua de astăzi însă, cu durere trebuie să constatăm tocmai contrariul; vedem adesea cum chiar și cel mai neînsemnat merit intră în fața încântă pe nefericitul posesor, în cât în a sa micime devine orb, crede că începutul și sfîrșitul tuturor este el, că lumea numai singur pentru el există. Acesta însă nu poate decora pe nici un tinăr.

Dar' ore modestia născutu-s'a odată cu copilul? Nu!... Acesta greșelă ce se poate observa la o foarte mare parte din tineretul nostru, nu este altceva de cât rezultatul unei greșite educații.

Din această urmăză, că educațiunea trebuie să fie acel mijloc, pentru care să se oprească dezvoltarea nemodestiei, sau dacă aceasta există deja în tinăr, prin educație să se poată sugrama.

Dar' cum? Mi permit să arăt un factor care de-și nu este atât de important la prima vedere, și care nici nu depinde în total și totdeauna de învățătoriu, este însă, după a mea părere, de mare folos. Este îmbrăcămintea, ținuta corpului și umblatul copilului.

Fie copilul frumușel îmbrăcat și înaintea de toate curat. Nu e cu cale însă a i-se da copilului o îmbrăcămintă luxosă și cine știe după-ce croitoria la modă, căci-acasta nu trește în el ambițiunea și mai ales disconfortarea acestora, cari n'au și nici nu pot avea o așa îmbrăcămintă ca el. La tinăr și mai ales la copii și îmbrăcămintea este o măsură cu care se compară față de alții, și dacă găsește că a sa este mai frumoasă, tot-odată crede că și valoarea sa este mai mare. Iată dar' gata un motiv al nemodestiei.

Inspiratorul politic, care furnizează știrile politice, întreține contactul cu funcționarii superiori de Stat și cu autoritățile și trebuie să aibă o cultură superioară politică, precum și maniere fine.

Recensentul teatral trebuie să fie capabil a scrie o recensiune asupra unei premiere din seara trecută, ca articolul să apară dimineața.

Cei-ce fac dările de seamă despre diferitele debateri (Camera de comerț, ședințele consiliului comunal, parlamentul, întruniri publice, conferințe, esposiții, etc.) ca ori-ce jurnalist, trebuie să fie stilisti eminenți și să aibă cunoștințe asupra temei despre care scriu.

Raportorii sunt cei-ce fac dări de seamă asupra întâmplărilor locale, catastrofe, accidente, etc. Și acestia trebuie să fie buni stilisti.

Iată ce calități trebuie să aibă cei-ce lucrează la presa zilnică. Se înțelege, că bariere stricte între diferitele re-orturi nu există. Un jurnalist trebuie adesea să suplinească pe colegul său în un alt resort, ear' ziarele mai mici nu pot avea redactori speciali pentru fiecare rubrică.

Nu trebuie permisă copilului umblarea încordată și svăpăiată, pentru-că și acesta nu trește nemodestia. Copilul timid va trebui încurajat, ca să se poată obicinui cu măsura cuvenită a curajului; copilul curajos însă va trebui reținut cu toată silința, să nu depășească marginile buneii cuviințe, ca să nu devină nemodest sau chiar obraznic.

Cu recompenzele și distincțiunile, constee acelea chiar și din simple laude, învățătorul să nu fie prea darnic; dar' dacă o face, trebuie să fie cu mare băgare de seamă la tonul cu care o face, pentru-că nu cumva chiar și cu o laudă scurtă și simplă, prin tonul ei, copilul să fie îndrituit la răsfățare.

Un vecin cușur din partea societății este aceea, că nu se judecă cu destulă competență și seriozitate lucrurile și faptele omenilor. Pe unele le înalță, le glorifică pentru lucruri de nimica, ear' pe altele nici nu le ia în considerare, sau tocmai le umilește.

Și una și alta e o greșelă foarte mare. Și totuși glorificarea nemeritului este o greșelă mai mare; face să se creadă, că cutare individ este un om mare, așa de mult bine și lucruri frumoase a săvârșit, în cât lumea nu-i mai poate băga în seamă nici unele din necuviințele ce le-ar face; și iată că e gata nemodestia.

Aci însă mai este o posibilitate: în urma unui indiferentism vădit se poate deștepta dezvoltarea unei activități mai mare, în bună credință că în cele din urmă lumea totuși va observa și considera aceasta; dar' tot așa de ușor poate obveni și aceea împrejurare, că indiferența se l'abată și se facă pe cineva a-i dispărea dorul de muncă, și atunci iată că pentru lume s'a pierdut o putere.

(Va urma).

Din Sebeșul-sălesc.

Societatea pentru „crearea unui fond de teatru român” își va ține în anul acesta adunarea generală, după cum știm, în *Sebeșul-sălesc*. Inteligența română din acest orașel a făcut toate pregătirile necesare, pentru ca adunarea, și toate festivitățile legate de ea, să fie cât se poate de succese. Comitetul organizator a stabilit pentru zilele adunării generale următorul program:

A. Joi, în 14/27 August a. c.: a) Primirea comitetului societății la 4^{1/2} ore p. m. la gara din *Szászsebes*; *b)* seara de cunoștință, cină la carte la 8 ore în pavilionul de la „Hotel Central”.

B. Vineri, în 15/28 August a. c.: a) La 9 ore a. m. serviciu divin în ambele biserici române din loc; *b)* la 10 ore a. m. ședința I în sala festivă a școlii române; *c)* la 8 ore seara concert-teatru în pavilionul de la „Hotel Central” cu următorul program: 1. *a)* „Hei leliță” din cel sat; *b)* „Sub ferestra mândrei mele”, coruri mixte de G. Dima, cântate de corul reuniunii meseriașilor din *Sebeș*. 2. „Grevă fierarilor”, monolog de Fr. Coppé, predat de Zaharie Bârsan. 3. Fantasie din opera „Mignon” de A. Thomas, pentru violină și pian de J. B. Singelee, dl Octavian Murășan și dl Otto Baumann. 4. Declamare, de Zaharie Bârsan. 5. *a)* „Ce te legeni codrule” de Scheletti; *b)* „Solomone căpitane”, de Kirchner, pentru voce de bariton și pian, dl Octavian Murășan și dl Otto Baumann. 6. „Eu mă duc codrul rămâne”, cor mixt de Șorban, cântat de corul reuniunii meseriașilor din *Sebeș*. 7. „Trecătorul”, comedie de Fr. Coppé. 8. „Într-o patru ochi”, comedie într-un act, de L. Fulda. Prețul de intrare 2 cor. de persoană. *d)* După concert-teatru cină la carte și muzică în grădina „Hotel Central”.

C. Sâmbătă în 16/29 August a. c.: a) La 9 ore a. m. ședința a II.; *b)* la 1 oră p. m. banchet în pavilionul de la „Hotel Central”, cuverta 4 cor. de persoană; *c)* la 8 ore seara „petrecere cu joc” în pavilionul de la „Hotel Central” — Prețul de intrare 2 cor. de persoană.

D. Duminică, în 17/30 August a. c. Escursiune în munții „Sebeșului”.

Biroul permanent dă în cursul acestor zile informațiuni, bilete pentru concert-teatru, banchet, petrecerea cu joc, și excursiune, în localul casei române de la „Hotel Central”.

Anunțările pentru participare la banchet se se facă cel mult până în 14/27 August seara la membrul comitetului Ioan Oncescu, căruia sunt a se adresa și anunțările pentru participare la excursiune.

Analfabetismul.

Lucrare cetită în conferința învățătorască din Zărand, ținută în 24 April 1903, de Ioan Gherman, catechet-învățătoriu.

(Fine).

Pentru-ca numărul analfabeților să dispară e o condițiune principală, ca: învățătorul să fie conștient de chiamarea sa, să 'și facă datoria. De sine se înțelege că învățătorul să fie stabil și să aibă posibilitatea a lucra în totă liniștea, fără a mai fi muncit, că el și familia sa nu 'și are deplin asigurată existența. Scrierea și cetirea sunt discipline principale, de aceea se pretinde:

a) numărul orelor pentru scris și cetit să fie de ajuns;

b) învățătorul să purcedă cu totă strictețea atât la scris cât și la cetit — încă la începători. — Literile să se scrie corect, eventual erorile făcute să se îndrepteze. Ori-ce ocupațiune scripturistică, fie pe tablite, ori în caiet, să fie controlate. În cetire, pe încetul, în loc de cetitul mecanic să fie înlocuit cetitul logic și estetic. Nimic mai stricțios de cât a lăsa elevii să scrie cum pot, și a nu 'i controla, tot astfel a 'i lăsa să cetască cum dă Dumnezeu; sau a pune pe câte un elev mai mare să asculte pe cei mai mici, și a fi el un felu de învățătoriu.

Până prin anul 1860 cărțile noastre de școală erau atât de defectuase, în cât se temeri că din timpul înainte de 1860 a mai eșit câte un elev care a știut să cetască fie și numai din cărțile bisericesti. Cei-ce am început a învăța carte înainte de 40—45 ani, o știm prea bine, cum cei mai mulți elevi eșiau din școală fără a 'și ceti, ba nu ajungeau să știe spune nici literie — buchile — după numele lor: *azi, buche, vede* etc., ear' de scris nici pomană nu era prin școlile de la sate. Progresul în cetit și scris s'a făcut numai când am început a avea cărți mai bune pentru începători, de când sub ținerea Șaguna s'au trimis tineri la universitățile germane, cari re'ntorși a casă au început a da cărți bune pentru școlile populare. Să amintim aci pe fericitul Ioan Popescu, pe asesorul Zach. Boiu și alți mai mulți, cari au introdus noile metode de învățământ în școlile populare.

Șirul bărbatilor de școală, profesori și învățători, cari lucră azi din răspuneri pentru a prevedea școala populară română cu cărți didactice bune, este tot mai mare, și opurile lor — cărțile — sunt lucrate după toate cerințele pedagogice.

În ce privește cărțile bune de școală cu puține excepțiuni suntem în de ajuns priviți. Tot ce ar fi de dorit în această privință ar fi, ca manualele de școală să coste cât mai puțin, și autorii să nu rivnască la câștig mare. În specie — cărțile pentru primul și al doilea an de școală să fie cât mai etine, și cât mai bine ajustate. Cu cât vor fi mai etine, cu atât se vor vinde mai multe.

Cele învățate în școală să fie promovate în familie.

Elevii nostri din școala sătească sunt avisați numai la propriile puteri, și la ceea-ce învață a scrie și ceti în școală.

A casă părinții nu pot să le dea nici un ajutoriu; fiind-că însăși părinții — mulțimea — nu știe ceti și scrie. Cum dară să poată da ajutoriu, ori să poată controla pe fiii lor dacă 'și fac datoria ori nu? Ce mult poate contribui familia la progresul în scris și cetit, se poate vede acolo, unde în familie este vre-un băiat s'au băiată mai mare care a umblat la școală, sau apoi tatăl sau mama știe să scrie și ceti! În atari familii în scurt timp te pomenesti că micii începători știu scrie și ceti. Ceea-ce începătoriu a deprins în școală, are ocaziune să repeteze și în familie. Nu se poate deci îndestul recomanda, ca familia, precum în alte privințe așa și aici să lucreze mână în mână cu școala. În cât familiile aici nu pot să ne vină în ajutoriu, învățătorul să tindă, ca elevul să fie în stare să 'și facă de sine a casă ocupațiunile ce are, fără a fi avisat la ajutoriu, care nu l'ar putea afla a casă.

Un moment se nu perdă din vedere învățătorul, că elevii încredințați lui tot așa mare lipsă au de scris și de cetit, ca și de pâinea de toate zilele. — De ce are țeranul și ori-care alt om, mai mare lipsă de cât de scris

gazetele cele mari nu fac excepțiune. Politica internă, politica externă, rubrica comercială, rubrica locală, foiletonul, teatrul, arta și știința, toate aceste rubrici ale unui ziaru cotidian politic au redactorul lor special. Cum să redigezi, însă, rubrica comercială fără să cunoști politica internă, politica externă, și științele tehnice? Sau politica internă, cum ar putea cineva s'o trateze, fără a cunoște pe cea externă?

Să vedem acum pe ceilalți jurnaliști, cari lucrează la scoterea unei gazete. De exemplu pe cel ce scrie articolele prime. Acesta nu trebuie să fie o persoană deosebită, fiind-că de multe-ori scriu și redactorii articolele prime. Ei bine, acela care scrie articolele prime trebuie să fie nu numai stilist consumat, dar' și polemic și politician de frunte. O depeșă sosită în cursul nopții despre un eveniment politic, mărtea unui personaj însemnat, etc. trebuie să dea materia pentru un prim articol care trebuie să apară dimineața și în care să discute evenimentul din toate punctele de vedere, relevându-i-se importanța. Din activitatea acestor rezultă de la sine calitățile ce trebuie să aibă un asemenea scriitoriu.

și de cetit, dacă vrea să nu fie la tot pasul înșelat?

Să nu mai amintim aici și de marele folos intelectual și moral, ce l' are cel ce știe ceti și scrie.

După finirea școlii populare elevului s' i fie cu puțință dezvoltarea intelectuală și mai departe.

Mulți dintră elevii școlii populare, ba aflăm chiar și dintră cei ce au absolvat mai multe școli, și chiar dintră învățători și preoți unii precum și alți cărtari, cari eșind de pe bancăle școlii, se pare că s' au s'elbatăcit și nu mai cetesc nici nu scriu nimic. Și de unde provine acest rău atât de răslăpă? Iată de unde.

În școlă învățătorul nu a știut să pună pond de ajuns pe cetitul frumos și logic, și nu a dat pruncii să mai cetască și altceva, afară de lecțiunea dată din carte. Și vai de progresul acela, unde învățătorul se mulțamește dacă elevii știu să boviseze materia din carte și afară de acesta să nu mai cetască nimica! Vai de elevii aceia, cari părăsind școlă nu li-s' a dat ocaziune din când în când a mai ceti și din alte cărți ori jurnale, afară de cărțile de școlă!

Răul se poate combate numai prin următoarele mijloce:

a) în orele de limba română — în orele de scris și de cetit — trebuie învățătorul să deștepte în inima elevului viul interes față de tot ce vede și aude în clasă, față de tot ce i-se spune, ori cetește, și să desvôle în elevii plăcerea de a se ocupa și ei de sine cu lectură. Pe lângă materialul din cărți, învățătorul în ore anumite să mai cetască cu elevii piese alese din cărți anume scrise pentru băieți și popor. Spre acest scop nu ar trebui să lipsescă de lângă nici o școlă: bibliotecă școlară.

Înfințate în fie-care comună biblioteci școlare și populare, „elevului rar fi cu puțință a 'și scote cărți și a ceti și după ce eșă din școlă;

b) consult e că elevilor, fie cu ocaziunea esamenelor, fie când înesc școlă, să li-se dea ca premii cărți de rugăciuni ori alte cărți pe cari cu drag se le cetască și celor din familie. În timpurile din urmă cărțile menite pentru popor și ziarele au început a se înmulți, și se sperăm ca întrușu poporului român vor lucra intracoio, ca în toate direcțiunile să nu lipsescă cărțile necesare.

Nu avem de ce să luăm de exemplu pe poporul german, cel cu o literatură atât de vastă pe toate terenele;

c) consistoriile noastre române ar trebui să poarte mai mare grijă pentru-ca să se ede cărți religioase cât mai efine, cari să pōtă pētrunde în siml familiilor, ear' din bibliotecile populare să nu lipsescă de nicări;

d) începutul făcut de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ de a eda cărți bune pentru popor și efine, cum și de a pune baza de biblioteci populare, este un mijloc pe cât de nimerit pentru a împușina numărul analfabeților. Numai cât și aici pare-că e bătaia lui Dumnezeu, deore-ce unele despărțăminte ale „Asociațiunii“ nu dau nici un semn de viață și nu se interesează de ajuns de înfințarea bibliotecilor populare, ear' unde sunt biblioteci, conștători nu pōrtă destulă grijă, ca cărțile ce posed să le cetască cei știutori de carte.

În fine lipsa ce ai în viața practică de scris și cetit trebuie să fie simțită cât mai tare.

Cunoscuta axioma românească: „Cum a trăit tatăl meu voui trăi și eu“ ne arată starea patriarhală în care a trăit poporul nostru, aprōpe fără nici un contact cu lumea din afară, și cu așa puțină umblare întră omeni. Și-a lucrat Românul puținul pământ rămas de la strămoși, ear' femeia i-a îmbrăcat casa cu mâinile sale, și astiel trebuința scrisului și a cetitului nu a simțit-o, de aceea nici nu și-a vātut capul, ca pruncii să învețe a ceti și scrie. Folosul practic al scrisului și cetitului era prea neînsemnat până bine de curēnd. Și apoi e știut, că în viața popōrelor înapoiate în cultură reformele sunt foarte cu anevoie, când folosul lor practic nu bate destul la ochi.

Astăzi însă, când poporul nostru e inundat de străini, cari îi fac concurență pe toate terenele, astăzi, când Românul nu mai pōtă trăi izolat, astăzi, când nu trece o zi, ca să nu simtă poporul, că fără a ști serie și ceti e mort, astăzi, când vede țeratul că pe fie-care minut este espus să fie înșelat de cei ce l' înceungură, simte în de-ajuns că are lipsă să știe ceti și scrie. De aci și dorința după învățătură este tot mai intensivă. Nu avem noi Românii lipsă de cât de conducători harnici în școlă și biserică, și dezvoltarea noastră intelectuală — atât de lentă până azi, să pōtă lua un avēnt mai îmbucurător. Calitățile sufletești nu lipsesc poporului nostru, numai cât e de lipsă, ca pe aceste să le știm desvolta.

Să nu desperăm deci, când după o jumătate de secol de la re'nvierea noastră, vedem că numărul analfabeților e încă înspăimântătoriu, ci mai vērtoș să ne inpulparam și îndemnăm la lucru din experiențele dobândite de la alte popōre mai înaintate în cultură. Progresul cultural la ori-ce popor a decurs încet. Să sperăm și noi Românii, cari în timp scurt am dat atâtea semne de viață, că ne va succede să ținem pași cu conlocuitorii noștri. Înainte numai, și Dumnezeu cu noi!

NOUȚĂȚI

Ziua M. Sale împēratului și rege Francisc Iosif I a fost serbată Marți pētutudenea cu serviciu divin și testivnași acomodate împrejurărilor locale. În Sibiu în bisericile tuturor confesiunilor s' a oficiat serviciu divin, la care au asistat delegațiuni de ale diferitelor autorități publice locale și membrii intelligenței, aflători în Sibiu. Armata a serbat în curtea școlii de cadeți, unde la altariu improvisat a oficiat serviciu divin capelanul militar rom. cat. Schrader, în asistența elevilor de cursul IV. al școlii de cadeți sibieni și a celorlalte arme ale garnisoniei, reprezentate prin câte o companie, respectiv pluton, în frunte cu oficerii aflători în Sibiu (armata și majoritatea oficerimii împreună cu muzica reg. de inf. nr. 2 fiind dusă la manevre). După terminarea serviciului divin nou-numiți cadeți-aspiranți de oficeri au depus jurământul prescriis, cu care ocaziune E.Z.M. Varesanin și comandantul școlii de cadeți au ținut nou-jurapori discurs. La ora 1 după amiază corpul oficeresc a avut banchet la „Imperatul Romanilor“.

Din partea bisericii noastre, în centru, s' a oficiat serviciu divin prin înaltpreasfinția sa Metropolitul, asistat de preoți: Freacuvioșia sa protosinodul Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial, protopresbiterii: Ioan Papu, protopop al tractului Sibiu, Matei Voucan, asesor consistorial, presbiterul Ioan Broju, capelan militar, și diaconul Iosif Enescu.

În cursul liturgiei înaltpreasfinția sa a hirotonit diacon pe clericul absolut Victor Stanca, ales paroh în Ampona (tractul Albaluța), ear' la sfârșitul liturgiei a cetit rugăciunea pentru monarch, ascultată de credincioși piecaci în genunchi.

În onoarea zilei înaltpreasfinția sa a intrunit apoi la ospitală sa masă pe asesorii consistoriali și onorațorii din loc. În decursul mesei înaltpreasfinția sa în cuvinte alese și binesimpte a închinat pentru sănătatea și îndelunga viață a Maestășii Sale împēratului și rege al nostru Francisc Iosif I.

La gimnasiul de stat din Sibiu esameniele de corigență se vor începe în 7 Septembrie n. Esameniele scripturistice, de maturitate, se vor ține în zilele premergătoare.

Episcopul Orașii-mari. Duminecă s' a făcut instalarea noului episcop al dieceei gr. cat. a Orașii-mari, P. S. Sa Dr. Demetriu Radu, fost până acum episcop al dieceei Lugojului. Instalarea s' a făcut fără nici o pompă esteriōră, în cadrele unei simple sērbători bisericești. Nu s' a ținut nici banchetul obișnuit la asemenea ocaziuni mari, ci în loc de banchet noul episcop a pus la dispoziția primăriei 3000 corōne în favorul săracilor orașului.

Alegere de preot. Ni-se scrie, că Mercuri, în ziua Schimbării la față, a fost ales paroh în Brateiu, tractul Mediașului, clericul absolv. Sever Cheșian.

Cadeți-aspiranți de oficeri, români. Întră cadeți aspiranți de oficeri, absolvenți ai școlii de cadeți din Sibiu și jurați Marți, cu ocaziunea sērbării zilei natale a M. Sale împēratului și rege, sunt și următorii tineri români: Ovidiu Dorescu, împărțit la regimentul de infanterie nr. 6; Ioan Sîrbu, la reg. de infanterie nr. 39, Lucian Ivașcu, la reg. de infanterie nr. 42, și George Ciat, la reg. de infanterie nr. 51.

„Fundatiunea Ioan Rusu și soția sa Ecaterina n. Puticiu, din Brad. La 6 August s' a ținut pertractarea lăsamētului rămas de Ioan Rusu, fost medic în Brad, răposat la 2 April a. c., care în sumă de vre-o 50,000 cor. a fost testat parte „Asociațiunii“, parte fondului gimnasial din Brad. La pertractare venerata vēduvă, căreia i-s' a asigurat usufructul până va trăi, a recunoscut și acceptat dispozițiile fericitului ei soț și astfel și-a asigurat nemurirea și stima generală a tuturor celor ce se interesează de cauza culturii naționale. În veci pomenirea fericitului Ioan Rusu! Laudă și mărire celor ce depun obolul câștigat în sudōrea feței lor pe altariul culturii naționale!!

Hymen. Domnul Cornel Popescu, ales preot pentru parohia din Deva, s' a logodit cu domnișōra Valentina Chiornîța din Cuciulata.

Nou principe român. A. S. Regală, Principesa Maria a României a dat naștere unui fiu, Marți dimineța la orele 10. „Tōtă țēra — serie „Voința Națională“ din acest incident — va saluta cu bucurie această veste fericită, care întărește, dacă mai este trebuință, și mai mult legăturile atât de strînse ce există întră țēra și dinastie“. Principele Ferdinand, moștenitorul de tron al României a înștiințat imediat prin fir telegrafic despre fericitul eveniment pe țarul Nicolae al Rusiei, care va fi nașul nou-născutului principe român.

Incendiu. Luni nōptea spre zori s' a escat în comuna Herman (Brașov) un incendiu, care în scurt timp a mistuit șapte suri împreună cu tot ce era adunat în ele, cum și câteva vite, pe cari năpăstuiți n' au mai răsit să le scōtă din grajduri. Se crede că focul a fost pus de vr'o mână pēcătōsă.

Liberat. Fostul redactor de la ziarul „Kronstädter Zeitung“, domnul Hermann Schreff, după zece luni închisōre de stat, pētrepute parte în temnița ordinară din Murēș-Oșorhei, parte în Seghedin, a fost pus în libertate Mercuri, săptămāna trecută. În drumul seu spre Brașov contratele s' a oprit și în Sibiu, comunicându-ne, că cei doi întemnițați români din temnița Seghedinului, Victor Lazar și George Mohan se afla destul de bine. Ei au rămas singurii locuitori ai temniței de stat, împreună cu un socialist magiar.

Nenorocire la mașina de îmblățit. Fata de 18 ani Terezia B.șă din Uzd lucrând Vineri după amiază la deslegarea snopilor pe mașina de îmblățit și nefiind destul de atenă a cădūt în tarabana mașinei, care i-a smuls de pe la șold un picior. În urma acestia nenorocita a murit Vineri nōptea.

În chestia asentarilor ziarului vienez „Die Zeit“ suspine a avē informațiuni, că după-ce comisiunile de asentare pentru Ungaria două luni de zile au șepiat zadarnic să și pōtă începe activitatea, acum s' au disolvat. Aceasta, pe baza informațiuni că în cercurile decisive s' a abandonat d ja gândul de a face în acest an asentări. Pentru-ca totuși să fie menținut rezervatul contingent al ōstei, în anul acesta nu se vor face concedieri din armată și nu vor fi dimiși a casă nici soldați din anul al treilea de serviciu, cari — în împrejurări normale — ar fi avut să fie dimiși îndată după terminarea manevrelor din toamna anului curent.

Petrecere în Murēș-Uioara. Tinerimea română din Murēș Uioara și împrejurime invită la petrecerea de vară ce o va aranja în 28 August n. în pavilionul de vară al hotelului erarial din M. Uioara. Începutul la orele 7½ sēra. Venitul curat se va da pentru biserica română din Murēș-Decea, care se va edifica. Contribuțiile marimōse pe adresa d. Emil Pop stud. jurist, M.-Dēce (p. Felvincz), se primesc cu mulțamită și se vor cuita în ziare.

Tempești mari. În ținutul Bistriței, până la granița Bucovinei, a fost Marți mare tempestată, împreună cu grindină uriașă, care a distrus întreg hotarul, cu tot ce se afla pe el. Conform evaluării aproximative cel puțin 500 vāgōne de bucate au fost nimicite, afară de celelalte pagube, cauzate în nutrețuri, pometuri și edificii.

— Asemenea tempestate uriașă a distrus zilele acestea o mare parte din hotarul comitatului Heves, deosebi pe la Zarāt, Zsadány și Torma-Mēre, cauzând și pe acolo pagube tōrte mari.

— În Sepși-Sângiorgiu a fost orcan mare Duminecă nōptea spre Luni, doborind coperișe de case și rēsturnând copaci seculari. — Tot cu datul de 16 August se raportēază din Sigetul-Marmației despre mare orcan și grindină, care bătea cu atātă putere, în cât a spart zece ferești de la vāgōnele trenului ce era în cale spre Budapesta, ear' vēntul rēsturna copaci uriași și coperișe de case. Prețutudenea paguba cauzată prin aceste tempești e tōrte mare.

Turburări noue în Croația. Marți (18 August) 600 țerani au dat jos stindardul unguresc de pe gara din Zapresici (Croația). Intervenind gendarmeria, căreia poporul s' a opus cu înverșunare, acesta a făcut us de arme, pușcând în mulțime. Doi inși au fost uciși, 7 răniți de mōrte, ear' 20 s' au ales cu răniri mai puțin grave. La vestea celor întēplate în Zapresici s' au făcut mari demonstrațiuni în Zagreb. Contra demonstranților au fost acurate companii de cavalerie, cari numai cu mari sfortări au putut restabili ordinea.

Petrecere în Sânpetrul-de-câmpie. Inteligența română din Sânpetrul-de-câmpie invită la petrecerea de vară ce o va aranja Vineri la 28 August n. (zua adormirii preacuvioșei Maria) cu ocaziunea adunării generale a desparșământului XV (Mociu) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, în sala școlii gr. cat. din Sânpetru și pavilionul ocașional din curtea ei. Venitul curat este destinat în favorul bisericei. Suprasolvirile se primesc cu mulțamită și se vor cuita pe cale ziaristică. Începutul la 7 ore sēra.

Nu există mijloc vindecătoriu contra durerii de cap și de dinți ca crucea după electro-magnetică nr. 86,967 R. B., invenția dlui Albert Müller (Budapesta V, Vădăzuteza 42/V). Aceasta o dovedește și epistola următoare: „Stimate dle Müller! Fi bun și trimite și pe sēma mea o astfel de cruce, de care cu o lună înainte am comandat pentru soția mea. Aceasta a avut un așa minunat efect, că durerea de dinți și de cap, de care suferia mai mult de un an, acum i-a trecut de tot. Zilnic vin la mine curioși să se convingă despre efectul minunat al crucii. Te rog deci de nou de a trimite și pe sēma mea o cruce, deore-ce sufer de aceleași dureri, de cari a suferit soția mea. Sperez că și pe mine mē va vindeca. Cu distinsă stimă, Holzschuh Sándor (Bars Buki).“

Din public.)*

Pentru cetitorii „Fōiei Diecesane“

Ca president al Societății tinerimii române din München „Patria“, relativ la articolul semnat de S. din Banat și publicat în nr. 23 al „Fōiei Diecesane“, în care articol cercul nostru este direct atacat, declar, că aflu a fi sub demnitatea mea să răspund la invinuirile ce di S. din Banat a adus societății noastre, și gasesc regretabil că s' a găsit ziarul român care se publice un astiel de articol. Redacțiunea „Fōiei Diecesane“ trebuia să înțelēgă că aturările unui om bolnav sunt la locul lor în archiva unui spital sau într'un tractat de patologie mentala ear' nu în colōnele unui ziaru bisericesc. Prin astiel de articole prestigiul presei române nu pōtă de cât se scadă. Maidan, 18 August 1903.

Alex. Liuba
sculptor.

Mulțamită publică.

Cu ocaziunea petrecerii de vară aranjate de inteligența română din Reghinul-săseșe au fost înrate 364 cor., din cari suptragēndu-se spesele de 189 cor. 50 bani, rămāne venit curat de 174 cor. 50 bani. Au suprasolvit următorii: Dionisiu Simon, mare-proprietariu, Sângiorgiu-de-Câmpia, 16 cor; Dr. Ales. Ceușan, medic, Dr. Ioan Harsia, avocat, Reghin, Petru Gorea, preot, Farăgău, câte 6 cor; Dr. Edmund Alzner, medic, Reghin, 5 cor; Dr. Aug. Cheșian, avocat, Reghin, 4 cor; Iosif Moga, preot, Șarpatăc, Andreiu Cadar, proprietariu, Mesterhāza, Ioan Honikieviciu, preot, Dorna-Codrei, câte 3 cor; Ales. Nicolescu, preot, Mesterhāza, Petru Buras, maestru, Ioan Rațiu, maestru, Reghin, Toma Furdu, preot, Logic, G. Ciobotar, preot, Gyimas-Bük, Nicolae Ceușan, capitan, câte 2 cor; Vasile Cioloca, învățătoriu, Radnotița, Mihail Simon, propriet., Sângiorgiu-de-Câmpie, Iosif Iacob, comerciant, Sever Barbu, contabil, Dr. Victor Moldovan, cand. de avocat, Reghin, George Borda, proprietariu, Sângiorgiu-de-Murēș, Emil Pop, proprietariu, Bobohalma, câte 1 cor.

Binevoitorilor spriginitori ai petrecerei și suprasolvēților li-se aduce și pe acesta cale mulțamită.

Venitul curat de 174 cor. 50 bani, comitetul aranjator l' a predat curatoratului bisericesc școlastic gr. cat. din loc pentru procurarea recușitelor necesare la școlă gr. cat. pentru care scop s' a și aranjat petrecerea.

Reghin, în 14 August 1903.

Pentru comitetul aranjator:

Dr. Ioan Harsia Dr. Alexandru Ceusian
secretariu. presid. petrec.

Demetriu Trușia
casariu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primește răspunderea

Nr. 845/1903

[198] 1—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de **paroch** în parochia de clasa I-a Sibiu, suburbiul inferior, devenit vacant prin alegerea fostului paroch **Constantin Dimian** de protopresbiter în tractul Treiscaune, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile computate de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Suplicile concursuale instruite cu observarea strictă a dispozițiilor din Regulamentul pentru parochii § 15 a), sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Reflecții la acest post vor avea a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminică ori altă sărbătoare în biserica acestei parochii spre a 'și dovedi aptitudinea lor pentru înalta misiune a preoției ca luminători ai poporului.

Sibiu, în 7 August 1903.

În conțelegere cu comitetul parochial, Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sibiu.

Ioan Papiu
protopresb.

Nr. 280 1903

[197] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de **învătători** de la școlile comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Bistrița, se publică concurs cu termenul până la **20 August a. c. st. v.**

1. **Borgo-Mijloceni**, cu salariu anual de 600 cor. din fondul școlar, cuartir, grădină de legume și lemne de foc.

2. **Chintelnice**, cu salariu de 600 cor. de la popor, cuartir și grădină de legume.

3. **Șimontelnice**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și grădină de legume.

Petenții au a 'și înainta suplicile instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiterial subsemnat. Preferința vor fi pedagogii absoluiți, desteri și în cântări de a pute face coruri.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Bistrița, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Bistrița, 30 Iulie 1903.

Simion Monda
protopresbiter.

[180] 2—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de **paroch** în parochia a II-a de clasa a III-a din **Tălmăcel** cu filia **Tălmăciu**, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în tabela B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avea a 'și așterne suplicile concursuale instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis. Pentru ca se 'și documenteze desterita-

tea în cântări și tipic, și a se recomanda poporului prin o vorbire din textul evangheliei, se se prezintă în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserica înainte de ziua alegerii.

Din ședința comitetului parochial ținută la 20 Iulie 1903.

Tălmăcel, în 20 Iulie, 1903.

Dimitrie Săcăria **Nicolae Săcăria**
paroch și president. not. ad hoc.

Nr. 793.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterial tractual.

Sibiu, 22 Iulie 1903.

În absența protopresbiterului:

Mateiu Voileanu
ases. cons.

Nr. 568

[173] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învătătoarești** în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Unguraș, prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Dăne**, cu salariu anual de 600 cor., din care 330 cor. prin repartitiune de la popor, 270 cor. ajutoriu de la stat, și cuartir.

2. **Fizeș-Sânpetru**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune de la popor, și relut de cuartir.

3. **Rachiș**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune de la popor, 2 orgii de lemne, grădină de 800 orgii, cuartir și pașal de cancelarie 4 cor.

4. **Romița**, cu salariu anual de 600 cor., din care 196 cor. de la popor prin repartitiune și 404 cor. ajutoriu de la stat, după ce edificiul școlar se va edifica sau renova spre a corespunde cerințelor legii, cuartir și grădină.

5. **Sânta Maria**, cu salariu anual de 600 cor., din care 360 prin repartitiune de la popor, 96 cor. din naturalii (40 vici cucuruz), 2 orgii de lemne în preț de 48 cor. de venit cantoral 96 cor. și cuartir.

6. **Stina**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune de la popor, cuartir și grădină școlară.

7. **Tamaș**, cu salariu de 600 cor., din care 300 cor. prin repartitiune de la popor și 300 cor. din ajutoriu de stat ce speră parochia a 'l primi, cuartir și grădină.

Reflecții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta înainte de alegere, în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserica spre a 'și arăta desteritatea în cântări, având a înființa cor și a cânta cu elevi la s. liturgie.

Cei cu serviciu au a se declara în rugarea de concurs despre susținerea drepturilor lor la cuincuenalii, spre orientarea alegătorilor.

Cererile de concurs, instruite conform normelor din vigoare, au a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiterial, în termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român Unguraș, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Fizeș-Sânpetru, 14/27 Iulie 1903.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 164. 1903

[193] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroch** în parochia de clasa a III-a din **Voila** se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avea a 'și așterne suplicile concursuale, instruite în sensul normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Făgăraș, 2 August 1903.

În conțelegere cu comitetul parochial, Oficiul protopresbiterial gr. or. Făgăraș.

Iuliu Dan
protopresb.

Nr. 757 1903

[178] 2—3

Concurs

Pentru întregirea vacantei parochii **Șpălaca**, în protopresbiteratul Târnava, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții 'și pot lua informațiuni de la oficiul protopresbiterial subsemnat.

Cererile de concurs au să se așternă instruite conform normelor în vigoare până la termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial (u. p. Küikülővár), având petenții a se prezenta poporului în biserica pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 14 Iulie 1903.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv — oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 568/1903

[175] 2—3

Concurs din oficiu.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învătători** din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Unguraș, în urma ordinului Preaven. Consistoriu archidiececan din 26 Iunie c. nr. 6568 școl., se scrie concurs din oficiu cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bodia**, cu salariu anual de 600 cor., din cari 300 cor. prin repartitiune pe popor și 300 cor. din ajutoriu de stat, ce speră parochia a 'l primi.

2. **Ciumerna**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune pe popor.

3. **Galpuia**, cu salariu anual 600 cor. prin repartitiune pe popor, cuartir și grădină.

4. **Miluan**, cu salariu anual de 600 cor., din care 368 cor. prin repartitiune pe popor, 200 cor. din victuale (80 vici cucuruz) și cuartir.

5. **Unguraș**, cu salariu anual de 600 cor., din care 380 cor. prin repartitiune pe popor, 220 cor. ajutoriu de stat și cuartir după aducerea lui în stare de a se folosi.

Reflecții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserica, spre a 'și arăta desteritatea în cântări, având a înființa cor și a cânta cu școlarii la s. liturgie.

Cei cu serviciu au a se declara în rugarea de concurs despre susținerea drepturilor lor la cuincuenalii spre orientarea alegătorilor.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, sunt a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român Unguraș.

Fizeș-Sânpetru, 14/27 Iulie, 1903.

Pavel Roșca
protopresbiter.

TELEGRAMĂ!!

Așezământ nou
de

Confecțiune pentru domni și dame

— bogat asortat —

Esecutarea cea mai modernă și mai fină.

Este în interesul fie-căruia a se convinge despre prețurile mele foarte moderate și despre serviciul solid.

Pentru binevoitoriul sprigin se rîgă, cu distinsă stimă

B. Ascher

Confecțiune pentru domni și dame, Deposit de albituri, pălării și de giamantane

(196) 1—3 **Medias** (Medgyes) Farkeschgasse nr. 3.

La comande pentru jur trimit agentul cu colecție de mustre sau vin eu însuși.

Școla de musică Hermann Kirchner

Ramuri de instrucțiune:

Cant solo, Pian și Compozițiune.

Incepînd cu 1 Septembrie este împreunată cu acestea o **școlă de cor** pentru fetețe, cum și un **cor de dame.**

Condițiunile de primire se pot afla zilnic între orele 11 și 12.

Hermann Kirchner

Palatul Habermann, etagiul II.

[192] 1—2

Ciocolada de tanin

a lui **Sztraka**

are efect escelent la copii și la vîrstnici
contra urdinării

Prețul 40 fileri

Se capătă în
fie-care apo-
tecă.

[186] 6—8

Cartea considerului de medicină Dr. Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care trucează despre

Conturbările în sistemul nervos și secusal

[3] 32—38

Nr. 165 1903.

[194] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învătători** al treilea la școla confesională din **Sâmbăta-sup-apus**, cumulată cu școla din **Sâmbăta-sup-răs.**, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Rom.”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 cor. salariu anual, cuartir și lemne de foc.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avea a 'și așterne suplicile concursuale instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Făgăraș, 2 August 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Făgăraș, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Iuliu Dan
protopresb.

VINETELA

Mai bună la albituri!

— Sub scutul legilor. —

Vinețela cea mai plăcută în spalătorii și gospodării.

Eftină și neîntrecută.

1 sticlă mică de 24 fl. ajunge la 10 spalături. — 1 sticlă mare costă 1'60 cor., 1/2 sticlă 1 cor.

Se capătă pretutindenea! Să ne ferim de imitațiuni!

Singurii producători:

URANOS

FRATII HOCHSINGER, fabrică chimică

BUDAPESTA VI., str. Rozsa 85.

[116] 7—16